

Craobh Mhionúr Peile na Gaillimhe

1976

Mártan Ó Ciardha

An stailc a bhí ar bun ag oibrithe banc na tíre le dhá mhí roimhe a bheith tagtha chun Acríche, comórtas Rós Thrá Lí a bheith buaite ag Marie Soden as Nua Eabhrac agus diúltú Pháirc an Chrócaigh d'agóid iománaithe na Gaillimhe faoin gcúl conspóideach i gCluiche Leathcheannais na hÉireann (in aghaidh Loch Garman) a bhain ceannlínte an nuachtáin Scéala Éireann amach maidin Dé Céadaoin an 1ú Meán Fómhair 1976. Ach i bParóiste an Chnoic, níor mhiste leo mura n-osclódh aon bhanc go Nollaig mar go raibh Craobh Mhionúr Peile na Gaillimhe tugtha leo ag Micheál Breathnach den chéad uair ariamh an tráthnóna roimhe sin.

Ní dhéanfaidh mé dearmad fad is mhairfidh mé ar an turas abhaile as Páirc an Phiarsaigh – an captaen, Pat Lorcáin Ó Cualáin, ina sheasamh ar an suíochán tosaigh i ngluaisteán Granada an bhainisteora, Eamon Cotter, agus a chloigeann agus an corn sáite amuigh as an díon. Ní mé an raibh aon charr eile i gConamara ag an am a raibh 'sun-roof' air! Den chéad uair riamh bhí an chraobh sin ag dul thar Dhroichead an Spidéil siar agus oíche go maidin sa bPoitín Stil. Ansiúd freisin bhí Oireachtas na Gaeilge 1976 ina cheartlár agus b'éigin ligean do cheann do na comórtais amhránaíochta ar feadh tamaillín, fad is a bhí na carrannaí ag dul siar go ceann thiar an pharóiste.

Baile an Mhuilinn a bhí in aghaidh na mBreathnach sa gcluiche ceannais sin. Ba dóibh siúd ba mhó a bhí ceapadh agus ní gan údar. Bhí triúr dá gcuid imreoirí – Pádraig Coyne, Gay McManus agus Robert Bermingham ar fhoireann na Gaillimhe a raibh Craobh Chonnacht buaite acu agus a thabharfadh Craobh Mhionúr na hÉireann leo cúpla seachtain dar gcionn.

Chaith Coyne agus McManus na blianta ag imirt d'fhoireann sinsir an chontae ina dhiaidh sin agus bhí sé ar an bpáirc i gcluiche cáiliúil an 'Dáréag Aspal' in aghaidh Bhleá Cliath in 1983.

Ag Baile an Mhuilinn freisin bhí peileadóirí a bhuaigh Craobh Sinsir na gColáistí an bhliain dar gcionn le Coláiste Naomh Colmáin, Clár Chlainne Mhuiris. Sa mullach air sin, bhí an bua faighte mórán ar a gcomhairle féin ag Baile an Mhuilinn ar Chora Fine agus ar Naomh Greallán faoi bhealach, fad agus a tháinig Micheál Breathnach as farasbarr trí chúilín a bhí ag an gCreagán orthu ag leathama sa mbabhta ceathrú ceannais agus ba bua saothraithe go leor a fuairadar ar Uachtar Ard sa gcluiche a lean sin.

A luath agus a thosaigh an cluiche ceannais, faoi dhó a chuir cúilíní a scóráil Coyne agus McManus Baile an Mhuilinn chun cinn, ach chothromaigh Máirtín Beag Ó Cualáin 'chaon uair acu. Ba é fear Chor na Rón an t-imreoir

ba lú ar an bpáirc – bhí cleachtadh mhaith aige air sin – ach mar a thuig siad siúd a raibh aithne acu air, ní raibh traoidhadh ar bith ar Mháirtín agus ba ag an bhfear ba lú a bhí an tionchar ba mhó ar an tráthnóna stairiúil údáí i mBóthar na Trá – théis ruathair aonair 70 slat a scóráil sé an chéad chúilín. Tar éis na gcúilíní, thug Máirtín urchar faoi chúl agus ba mhaith a rinne báireoir Bhaile an Mhuilinn, Gerry Ruane, í a shábháil, rud a rinne sé le cúpla iarracht eile de chuid na mBreathnach.

Bhuail galra na ciotaíle na Breathnaigh ansin agus nuair a fuair McManus, Bill Costello agus Coyne (faoi dhó) cúilíní do Bhaile an Mhuilinn, bhí farasbarr 4 chúilín acusan ag leathama (0-6, 0-4).

Ag tús an dara leatha chuir McManus ceann eile leis sin, ach ní raibh i ndán dóibh sa gcuid eile den imirt ach dhá chúilín eile. Máirtín Beag (cé eile!) a d'fhógair aiséirí a fhoirne – cúilín ... agus chuir an t-ionadaí, Éinde Ó Foighil, ceann eile leis. Ansin ruathar eile 70m ón gCualánach, an babhta seo ní raibh dícheall an Ruánaigh in ann an liathróid a choinneáil as an eangach agus bhí na foirne ar chomhscór.

Sa gceathrú deireanach, chuir cúilín de chuid Mháirtín Bhig na Breathnaigh chun cinn den chéad uair, ach ar ais le Baile an Mhuilinn agus tar éis an chomhscóir, ba iadsan a chuaigh ar ais chun cinn. Captaen na foirne, Pat Ó Cualáin, duine de thriúr deartháireacha a bhí ar an bhfoireann, a chuir an chéad chor eile san imirt – cúl do na Breathnaigh – agus nuair a fuair an 'Fear Beag' cúilín deireadh na himeartha, bhí an bua ag Micheál Breathnach 2-6 le 0-9.

Cé is moite d'Éinde Ó Foighil, trócaire ó Dhia air, ba iad na Cualáin a rinne an chuid eile den scóráil, ach ná ceap ar feadh nóiméid go mb'shin leis féin ba chúis leis an mbua iontach seo.

D'eagraigh Seosamh Ó hÉanaigh a chúlaithe go stuama agus níor ghéill siad aon chúl. Taobh amuigh dó, rinne Tony Tim agus Tommy Chóil Tom Ó Conghaile gardáil i lár baill, mar a rinne Máirtín Ó Coisdealbha, Tomás Ó Donnchú, Colm Ó Conghaile agus Micheál Ó Foighil ar chaon taobh

dóibh. Bhí Peadar a' Ghabha Ó Cualáin agus Eddie Ó Finneadha máistriúil i lár na páirce agus má fágadh an scórail faoi Mháirtín Beag agus faoi Phat, níorbh shin le rá nach ndearna Bertie Ó Coisdealbha, Pádraic Ó Flatharta, Micheál Ó hÉanaigh agus Larry Ó Cualáin a gcion – mar rinne.

Ní féidir, agus níor cheart, labhairt ar an ócáid chéanna sin gan trácht a dhéanamh ar an mbaint a bhí ag an mbainisteoir, Éamon Cotter, leis an ngaisce ar fad – trócaire ó Dhia airsean freisin. Dá uireasa, tá seans ann nach dtarlódh sé agus tá a fhios agam go raibh sé chomh muirneach astu agus a bheadh athair as a chlann. Ní raibh uair dá gcuirfeadh sé glooch as na Státaí orm na blianta sular bhásaigh sé, nach mbeadh sé ag cur a dtuairisce agus ghoill sé go mór air gur fhág tinneas nach raibh ar a chumas freastal ar an oíche chomórtha a bhí in Óstán na Páirce roinnt blianta ó shin.

Sea, ba lá faoi leith i stair Chumann Mhícheál Breathnach an Mháirt an 31ú Lúnasa 1976. Tá páirceanna imeartha, pinniúr liathróide láimhe, gaiscí ar pháirceanna na himeartha, peileadóirí contae agus grád na sinsear bainte amach ó shin,

ach dhá scór bliain dar gcionn tá áit lárnach ag an tráthnóna sin i stair an chumainn.

Seo í an fhoireann úd a thug an Chraobh Mionúir go Cois Fharraige dhá scór bliain ó shin:

Seosamh Ó hÉanaigh (An Lochán Beag); Máirtín Ó Coisdealbha (Cor na Rón), Tony Tim Ó Conghaile (An Cnoc), Tomás Ó Donnchú (An Teach Mór); Colm Ó Conghaile (Bánrach Bán), Tomás Ó Conghaile (An Caorán). Micheál Ó Foighil (An Cnoc); Eddie Ó Finneadha (An Tuar Beag); Pat Ó Cualáin (Cor na Rón), Peadar Ó Cualáin (Na Creagáin), Máirtín Beag Ó Cualáin (Cor na Rón), Micheál Ó hÉanaigh (An Lochán Beag); Larry Ó Cualáin (Cor na Rón), Pádraic Ó Flatharta (An Lochán Beag), Bertie Ó Coisdealbha (Na Creagáin).

Fir Ionaid : Peadar Ó Finneadha (An Lochán Beag), Éinde Ó Foighil (An Cnoc), Máirtín Ó Conaire (Cor na Rón), Pádraig Ó Conghaile (An Cnoc), Pádraig Ó Maoileoin (Cor na Rón), Seán Ó Loideáin (Sáile Chuanna). ○



Foireann Mionúir Chumann Mícheál Breathnach - Buaiteoirí Craobh na Gaillimbe 1976

Ar chúl: (ó chlé). Éinde Ó Foighil (An Cnoc), Tony Tim Ó Conghaile (An Cnoc), Tomás Ó Donnchú (An Teach Mór), Eddie Ó Finneadha (An Tuar Beag), Máirtín Ó Coisdealbha (Cor na Rón), Seosamh Ó hÉanaigh (An Lochán Beag), Pádraig Ó Flatharta (An Lochán Beag), Colm Ó Conghaile (Bánrach Bán), Peadar Ó Cualáin (Na Creagáin), Pádraic Ó Conghaile (An Cnoc), Éamon Mac Oitir (Bainisteoir)

Chun tosaigh: (ó chlé) : Máirtín Ó Conaire (Cor na Rón), Micheál Ó Foighil (An Cnoc), Tomás Ó Conghaile (An Caorán), Máirtín Beag Ó Cualáin (Cor na Rón), Pat Ó Cualáin (Cor na Rón) capt., Bertie Ó Coisdealbha (Na Creagáin), Micheál Ó hÉanaigh (An Lochán Beag), Larry Ó Cualáin (Cor na Rón), Pete Ó Finneadha (An Lochán Beag).